

Cor Bruns, manager agrarisch advies bij ING

'SCHERP AAN DE START VERSCHIJNEN IN 2015'

Na een periode van extreem lage prijzen (2009), zijn de melkprijzen nu weer redelijk te noemen. Veehouders zijn geschrokken en stellen investeringen uit. Anderzijds worden er nog altijd torenhoge prijzen voor melkquotum betaald. Wat vindt Cor Bruns van ING daarvan?

Cor Bruns

"Ik raad melkveeouders sterk af nog te investeren in melkquotum."

Foto: ING

Voor de meeste bedrijven zakte de melkprijs in 2009 onder de kostprijs. Welke consequenties heeft dit gehad voor de melkveehouderij?

"In het algemeen vallen de gevolgen van die periode van extreem lage prijzen relatief gezien mee. Veruit de meeste bedrijven wisten zich in liquiditeit goed te redden. Enkele bedrijven hebben wij moeten bijfinancieren. Uiteindelijk heeft het bij de meeste bedrijven wel geleid tot een vermogensachteruitgang. Voor één jaar niet zo'n punt, maar duurt zo'n prijsdal langer, dan kan dit wel tot problemen leiden. Anderzijds werd de

pijn enigszins verzacht door de lage krachtvoer- en kunstmestprijzen. Wij zien nu dat veel ondernemers enorm zijn geschrokken van de melkprijzen, waardoor zij investeringen uitstellen. Het investeringsniveau ligt anno 2010 veel lager dan we zouden verwachten op grond van vergelijkbare jaren in het verleden. Men is erg onder de indruk van 2009."

Welke ontwikkelingen ziet ING in de melkveehouderij in de komende tien jaar?
"Nu zijn er zo'n 19.000 à 20.000 melkveebedrijven. Wij verwachten dat eenderde daarvan zal afvallen in de komende jaren. Hoe snel dat gaat, is afhankelijk van de prijzen. Verder is er een 'drive' naar groot. Dossiers met vierhonderd koeien of meer komen steeds vaker voor. Ook zijn er veel bedrijven die jaarlijks met 10 tot 15 procent willen groeien. Verder kiezen bedrijven voor verlaging van de kostprijs, of maximaal rendement uit arbeid. Of groeien nu verstandig is, zal goed bekeken moeten worden. Een paar jaar consolideren (niet groeien) is voor menig bedrijf nu wellicht de beste optie."

ING verwacht dat middelgrote en grote melkveebedrijven zullen groeien. Is het verstandig om nog melkquotum aan te kopen?
"Ik raad melkveeouders sterk af hier nog in te investeren. Melkquotum is ongekend duur, en in vier jaar verdienen die dat nooit terug. Het idee om het melkquotum uit te breiden komt voort uit de angst dat er dierrechten voor in de plaats komen. Maar die gedachte is nergens op gebaseerd. Er is een grote kans dat er niets voor in de plaats komt. En al mocht het anders zijn, dan kunnen er tegen die tijd altijd nog dierrechten worden gekocht. Veehouders doen er goed aan om alvast te kijken hoe hoog hun kostprijs in 2015 wordt. In wezen kun je dan vrij produceren. Maar het maakt nogal een verschil of je 2015 ingaat met 1 euro per liter melk

aan financiering of 2 euro per liter melk. Als je nu investeert in quotum, betaal je daarvoor omgerekend maar liefst 6.000 euro per koeplaats (dat is evenveel als de bouwkosten van die plaats (5.000 euro) mét de koe (1.000 euro)). Als je nu quotum koopt, sta je in 2015 dus veel slechter 'aan de start' dan wanneer je geen quotum koopt."

1 procent rente = kostprijsstijging van ruim 1 cent

Geen quotum kopen dus. Maar wel alvast bouwen als je nu al weet dat je wilt groeien?
"Het is verstandig om nu wel alvast plannen te maken voor wat je wilt in de toekomst, maar ook het bouwen nog even uit te stellen tot circa 2014. Anders staat de nieuwbouw te lang leeg. Wel kan alvast het vergunningstraject in gang worden gezet en geleidelijk extra jongvee worden aangehouden. Dat nu bouwen goedkoper is omdat bouwbedrijven om werk verlegen zitten, geldt voor de woningbouw, maar niet voor gespecialiseerde stallenbouwers. Zij hebben ondanks de crisis nog altijd een goedgevulde orderportefeuille. Verder is het verstandig om leningen versneld af te lossen, mits daar de ruimte voor is. In 2015 ben je dan klaar en kun je beginnen met melken."

ING pleit er dus voor om 'gunstig' aan de start te verschijnen in 2015, ofwel met een relatief lage kostprijs per liter melk. Hoe zit het in deze met de financieringslasten?
"Geen sector is zo zwaar gefinancierd in Europa als onze melkveehouderij. Bij 1 miljoen liter melkquotum is er geregeld ook 1 miljoen euro aan externe financie-

ring. Dat is dus 1 euro financiering per liter melk! Het gemiddelde bedrijf heeft zelfs een financiering van 1,25 euro per liter melk, maar veel hoger komt ook voor. Het melkquotum is de veroorzaker van die hoge financieringslasten. De lage aflossingsverplichting en de vele hectares grond maken dergelijke financieringen mogelijk. De rentelasten maken op deze bedrijven een substantieel deel uit van de vaste kosten. Voor een gemiddeld gefinancierd bedrijf betekent 1 procent rente een kostprijsstijging van ruim 1 cent. Dit kan risicovol zijn. De rentestand is momenteel erg laag (rekenrente van 5 procent). De variabele rente ligt nog 1 tot 1,5 procent lager. De renteverwachting voor de middellange termijn is gematigd. ING verwacht een beperkte stijging in het variabele segment en ook in het vaste segment. Voor een sector die zo afhankelijk is van rentestijgingen, is het wel een moment om keuzes te maken en wellicht risico's te beperken. Dit maakt met name zwaarder gefinancierde bedrijven minder kwetsbaar."

Zijn ondernemers zich voldoende bewust van hun kostenplaatje in 2015?
"Nee, zeker niet. Veel veehouders weten onvoldoende hoe de kostprijs precies wordt berekend. Ondernemers zouden een liquiditeitsplanning moeten maken voor het hele jaar, zodat zij precies zien wanneer zij tekortkomen. En bij welke melkprijs zij 'onder water zakken'."

Wat is uw advies richting melkveeouders?
"Met name in 2008 keken melkveeouders vooral wat er om hen heen gebeurde. Men investeerde omdat de buurman dat deed. Veel beter is het om te doen waar je zelf goed in bent en wat je zelf wilt." <